Aleg. 170.

Wniosek.

Celem poparcia usiłowań społeczeństwa zmierzającego do podniesienia i pomnożenia średnich i mniejszych gospodarstw wiejskich, a to: *a*) przez utrzymanie w całości samoistnych, to jest bydło pociągowe utrzymać zdolnych gospodarstw (niepodzielnych), *b*) przez ponowne urządzenie zaokrąglonych gospodarstw i osad na gruntach starej rozbitej i rozdrobnionej własności mniejszej (komasacya), oraz przez równoczesne przesiedlanie ztąd zbytecznej ludności na grunta mniej zaludnione (kolonizacya), *c*) przez tworzenie nowych takich gospodarstw i osad na gruntach większej własności (parcelacya).

I. Wysoki Sejm przystąpi do wypracowania ustaw rentowych na następujących podstawach: Ustanawia się krajowy zakład pod nazwą: Włościański Bank rentowy.

A) Sposób, w jaki zakład służyć ma temu celowi, nie jest bezpośredni ale pośredni, to znaczy, że instytucya sama nie będzie się zajmowała ani parcelacyą, ani komasacyą, ani tym podobnymi czynnościami, ale włościański Bank rentowy powołany będzie udzielać tanich ratami spłacalnych pożyczek (kredyt rentowy) na powyższe gospodarstwa (włości rentowych), i w celach powyższych, a więc: *a*) na spłatę spółspadkobierców, *b*) na spłatę ceny kupna, *c*) wyjątkowo na spłatę ciężarów gruntowych. Bank wypłaca pożyczkę 4% obligacyami rentowemi. Pożyczka jest ze strony Banku niewypowiedzialną, z wyjątkiem niepłacenia renty.

B) Spłata pożyczki rentowej uskutecznia się opłatą rocznej renty w kwocie wynoszącej 6% od sumy pożyczonej. W ten sposób opłaca się procent i umarza kapitał pożyczony w 28 i pół latach. Pożyczka może być zresztą każdego czasu w całości spłacona, a także oprócz renty wolno umieszczać w Banku kiedykolwiek i jakiekolwiek kwoty. Te o ile przewyższają bieżącą obowiązkową spłatę renty, zapisane będą na oszczędność i po 3% oprocentowane. Wszelkie spłaty i wkładki uskutecznia się przez urząd podatkowy.

C) Włość rentowna może utrzymać pożyczkę do połowy, a nawet do $^3/_4$ wartości szacunkowej gospodarstwa, z warunkiem opłacania przepisanej renty. Do połowy wartości można udzielić pożyczki gospodarstwom mającym 50—100 jednostek (morgów), mniejsze gospodarstwa mogą dostać pożyczkę do $^3/_4$ swej wartości. Włościom rentowym przysłużać mają ułatwiania i uproszczenia przy zaciągnianiu pożyczki rentowej, przy intabulacyi i ekstabulacyi renty przy przywłaszczeniu, przy dziedziczeniu i t. d.

Gospodarstwo założyć się mające jako włość rentowa na parcele zwiększonego gruntu wydzielonej, nieprzyjmuje ciężarów gruntu, z którego powstaje. Udzielenie pożyczki rentowej na spłatę ceny kupna jest nie dozwolone, jeśli przy sprzedaży jest widoczny wyzysk nabywcy. Dlatego w podaniu o pożyczkę rentową uwidocznione mają być w sposób wiarygodny wszystkie warunki pod jakiemi nastąpiło kupno.

Włość rentowa może być sprzedana, lub w inny sposób odstąpioną, a wszystkie prawa i obowiązki przechodzą na nowego właściciela. O tem należy tylko donieść władzy nadzorczej.

Podział włości rentowej lub częściowe uszczuplenie tejże (odsprzedaż) może nastąpić za zezwoleniem władzy nadzorczej. Przyczem ma się uchwalić, czy zobowiązania mają być rozdzielone, czy pozostają w całości przy jednej części.

II. Dla ułatwienia na drodze kredytu tworzenia się spółek parcelacyjnych, Wysoki Sejm zarządzi zmianę §. 55 statutu Banku krajowego w ten sposób, że w ustępie 2 tegoż paragrafu po słowach i „spółek melioracyjnych" dodaje słowa „i parcelacyjnych" i poleci Wydziałowi krajowemu w porozumieniu z Radą nadzorczą tegoż Banku ułożyć instrukcyę dla tego rodzaju działalności Banku.

Lwów dnia 8. Maja 1893.

Wnioskodawca:

Stanisław Potoczek *w. r.*

F. Kramarczyk, Mizia, Stręk, Różankowski, Korol, Teliszewski, Klemensiewicz, Okuniewski, Huryk, Romańczuk, Romanowicz, T. Merunowicz, M. Siczyński, Hamorak, Herasimowicz, Dr. Olpiński, Sirko, Antoniewicz, Dr. Sawczak, Dr. Ludwik Midowicz.